

De Aosta-vallei: een paradijs voor lepidopterologen, addendum 6 (Lepidoptera) *

Marcel FAQUAET

In dit addendum behandel ik uitsluitend de waargenomen Heterocera tijdens mijn zomerverblijf in de Aosta-vallei van 19 tot 29 juli 1991. De weersomstandigheden waren vrij gunstig, helaas hadden we twee regendagen en evenveel regennachten. De biotopen die we reeds vroeger bezochten waren : Pallu, Clavel en Vens-hoog. We trokken ook tweemaal naar Vetan-Le Crotte (Fig. 1). Dit biotoop ligt op een hoogte van ca. 2400m. In de namiddag waren we er op zoek naar overdag vliegende Heterocera : soorten als *Zygaena exulans* HOCHENWARTH, *Parasemia plantaginis* LINNAEUS en *Syngrapha devergans* HÜBNER waren zeer gewoon. In deze onherbergzame omgeving deden we ook twee nachtvangsten, waarbij de temperatuur 's nachts daalde tot ca. 4°C. Er kwamen uitsluitend alpiene soorten naar de lamp : enkele Noctuidae en Geometridae en één Tortricidae uit het genus *Eana* BILLBERG.

Nachtvangsten :

Pallu : 22 juli

Clavel : 21 en 26 juli

Vens-hoog : 25 juli

Vetan-Le Crotte: 20 en 27 juli

Waargenomen Heterocera : de soorten aangeduid met een nummer worden achteraan becommentarieerd en deze met een kruisje (+) zijn overdag waargenomen, o.a. te Avise.

Soorten	Pallu	Avise	Clavel	Vens-Hoog	Vetan-Le Crotte
<i>Zeuzera pyrina</i> LINNAEUS			x		
<i>Zygaena ephialtes</i> LINNAEUS		+			
<i>Zygaena carniolica</i> SCOPOLI				+	
<i>Zygaena exulans</i> HOCHENWARTH (1)					+
<i>Malacosoma neustria</i> LINNAEUS			x		
<i>Malacosoma castrensis</i> LINNAEUS			x		
<i>Lasiocampa quercus</i> LINNAEUS	+	+	+		
<i>Dendrolimus pini</i> LINNAEUS		+	x		
<i>Tethea or</i> DENIS & SCHIFFERMULLER			x		
<i>Geometra papilionaria</i> LINNAEUS			x		
<i>Thetidia smaragdaria</i> FABRICIUS			x		
<i>Idaea ochrata</i> SCOPOLI	x				
<i>Idaea flaveolaria</i> HÜBNER				+	
<i>Idaea vulpinaria</i> HERRICH-SCHÄFFER	x				
<i>Scopula rubiginata</i> HUFNAGEL	x				
<i>Rhodostrophia vibicaria</i> CLERCK			x		
<i>Lythria purpurata</i> LINNAEUS	+				
<i>Colostygia aptata</i> HÜBNER				x	
<i>Hydriomena furcata</i> THUNBERG			x		

* Zie *Phegea* 15: 47-59, 91-107, 131-144, 195-208; 16: 85-92; 17: 27-30, 145-159; 19: 39-42, 113-116.

	Pallu	Avisé	Clavel	Vens-Hoog	Vetan-Le Crotte
<i>Odezia atrata</i> LINNAEUS				+	
<i>Lomaspilis marginata</i> LINNAEUS	x		x		
<i>Ourapteryx sambucaria</i> LINNAEUS			x		
<i>Eupithecia venosata</i> FABRICIUS (2)			x		
<i>Eupithecia denticulata</i> TREITSCHKE			x		
<i>Eupithecia lariciata</i> FREYER			x		
<i>Biston betularia</i> LINNAEUS	x				
<i>Crocota lutearia</i> FABRICIUS					+
<i>Tephronia sepiaria</i> HUFNAGEL (3)	x				
<i>Gnophos furvatus</i> DENIS & SCHIFF.				x	
<i>Gnophos ambiguatus</i> DUPONCHEL				x	
<i>Gnophos obfuscatus</i> DENIS & SCHIFF. (4)					x
<i>Gnophos glaucinarius</i> HÜBNER			x		
<i>Catascia dognini</i> THIERRY-MIEG (5)			x		
<i>Psodos quadrifaria</i> SULZER					+
<i>Psodos coracina</i> ESPER					+
<i>Ematurga atomaria</i> LINNAEUS	x				
<i>Macroglossum stellatarum</i> LINNAEUS	+		+		
<i>Hyles euphorbiae</i> LINNAEUS				x	x
<i>Deilephila porcellus</i> LINNAEUS	x				
<i>Sphinx ligustri</i> LINNAEUS			x		
<i>Hyloicus pinastri</i> LINNAEUS			x		
<i>Orgyia antiqua</i> LINNAEUS	+	+			
<i>Lymantria dispar</i> LINNAEUS		+	+		
<i>Leucoma salicis</i> LINNAEUS			x		
<i>Setina aurita ramosa</i> FABRICIUS					+
<i>Eilema lutarella</i> LINNAEUS			x		
<i>Eilema complana</i> LINNAEUS	x				
<i>Coscinia cribraria</i> LINNAEUS			x		
<i>Parasemia plantaginis</i> LINNAEUS					+
<i>Rhyparia purpurata</i> LINNAEUS			x	x	
<i>Phragmatobia fuliginosa</i> LINNAEUS	x		x		
<i>Chelis maculosa</i> GERNING			x	x	
<i>Callimorpha quadripunctaria</i> PODA		+			
<i>Syntomis phegea</i> LINNAEUS		+			
<i>Syntomis marjana</i> STAUDER (6)				+	
<i>Dysauxes ancilla</i> LINNAEUS			x		
<i>Dysauxes punctata</i> FABRICIUS			x		
<i>Meganola albula</i> DENIS & SCHIFF.	x				
<i>Euxoa aquilina</i> DENIS & SCHIFFERMÜLLER	x		x	x	
<i>Euxoa decora simulatrix</i> HÜBNER				x	x
<i>Euxoa culminicola</i> STAUDINGER (7)					x
<i>Agrotis simplonia</i> GEYER			x		x
<i>Agrotis clavis</i> HUFNAGEL					x
<i>Agrotis exclamationis</i> LINNAEUS	x		x		
<i>Agrotis segetum</i> DENIS & SCHIFFERMÜLLER	x				
<i>Agrotis trux</i> HÜBNER			x		
<i>Ogygia nigrescens</i> HÖFNER			x		
<i>Ogygia signifera</i> DENIS & SCHIFF.			x		
<i>Ochroleura candelisequa</i> DENIS & SCHIFF.			x		
<i>Standfussiana lucerneae cataleuca</i> BOISD. (8)					x
<i>Rhyacia grisescens</i> FABRICIUS					x
<i>Rhyacia helvetina</i> BOISDUVAL (9)					x

	Pallu	Avise	Clavel	Vens-Hoog	Vetan-Le Crotte
<i>Chersotis ocellina</i> DENIS & SCHIFF.					x
<i>Chersotis alpestris</i> BOISDUVAL				x	
<i>Chersotis multangula</i> HÜBNER			x		
<i>Chersotis elegans</i> EVERSMAANN				x	
<i>Chersotis larixia</i> GUENÉE (10)					x
<i>Noctua pronuba</i> LINNAEUS	x		x	x	x
<i>Noctua fimbriata</i> SCHREBER			x		
<i>Epilecta linogrisea</i> DENIS & SCHIFF.			x		
<i>Paradiarsia sobrina</i> DUPONCHEL			x		
<i>Diarsia brunnea</i> DENIS & SCHIFFERMÜLLER	x				
<i>Pachnobia alpicola ryfffelensis</i> OBERTHÜR (11)					x
<i>Xestia ashworthii</i> DOUBLEDAY			x		
<i>Discestra marmorosa microdon</i> GUENÉE					x
<i>Discestra trifolii</i> HUFNAGEL	x				
<i>Hada proxima</i> HÜBNER				x	
<i>Hada nana</i> HUFNAGEL					x
<i>Polia bombycina</i> HUFNAGEL			x		
<i>Polia serratilinea</i> TREITSCHKE			x	x	
<i>Hadena compta</i> DENIS & SCHIFFERMÜLLER			x		
<i>Hadena tephroleuca</i> BOISDUVAL					x
<i>Hadena magnolii</i> BOISDUVAL	x				
<i>Hadena caesia</i> DENIS & SCHIFFERMÜLLER	x				x
<i>Hadena perplexa</i> DENIS & SCHIFF.	x				
<i>Mythimna pudorina</i> DENIS & SCHIFF. (12)	x				
<i>Mythimna straminea</i> TREITSCHKE	x				
<i>Mythimna impura</i> HÜBNER	x				
<i>Mythimna sicula</i> TREITSCHKE	x				
<i>Mythimna andereggii</i> BOISDUVAL (13)					x
<i>Leucania comma</i> LINNAEUS					x
<i>Copiphana olivina</i> HERRICH-SCHÄFFER			x		
<i>Brachyolomia viminalis</i> FABRICIUS			x	x	
<i>Parastichtis suspecta</i> HÜBNER (14)	x				
<i>Acronicta euphorbiae</i> DENIS & SCHIFF. (15)			x		
<i>Auchmis detera</i> ESPER				x	
<i>Apamea monoglypha</i> HUFNAGEL	x		x	x	
<i>Apamea sublustris</i> ESPER	x				
<i>Apamea lateritia</i> HUFNAGEL					x
<i>Apamea furva</i> DENIS & SCHIFFERMÜLLER				x	x
<i>Apamea maillardi</i> GEYER			x	x	x
<i>Apamea zeta</i> TREITSCHKE (16)					x
<i>Mesapamea secalis</i> LINNAEUS	x				
<i>Celaena leucostigma</i> HÜBNER	x				
<i>Hoplodrina alsines</i> BRAHM	x		x	x	
<i>Hoplodrina respersa</i> DENIS & SCHIFF.	x				
<i>Caradrina morpheus</i> HUFNAGEL				x	
<i>Caradrina selini</i> BOISDUVAL	x		x		
<i>Heliothis viriplaca</i> HUFNAGEL	x				
<i>Emmelia trabealis</i> SCOPOLI	x				
<i>Autographa gamma</i> LINNAEUS	x	+	x	x	
<i>Syngrapha devergens</i> HÜBNER					+
<i>Catocala puerpera</i> GIORNA (17)			x		

	Pallu	Avisè	Clavel	Vens-Hoog	Vetan-Le Crotte
<i>Dysgonia algira</i> LINNAEUS	x				
<i>Aleucanitis cailino</i> LEFEBVRE			x		
<i>Autophila hirsuta</i> STAUDINGER (18)					x
<i>Paracolax derivalis</i> HÜBNER	x				
<i>Pechipogo plumigeralis</i> HÜBNER			x		
<i>Hypena obesalis</i> TREITSCHKE			x		
<i>Hypena rostralis</i> LINNAEUS	x				

Fig. 1 : Alpen biotoop te Vetan-Le Crotte, Aosta-vallei. Achteraan de alpenboerderij Le Crotte.

Kommentaar

1. *Zygaena exulans* HOCHENWARTH. Iets boven Le Crotte zagen we honderden vlinders overdag rondfladderen, zelfs enkele keren in copula.
2. *Eupithecia venosata* FABRICIUS. Eén vlindertje op licht.
3. *Tephronia sepiaria* HUFNAGEL. Eén vlindertje op licht.
4. *Gnophos obfuscatus* DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Zeer gewoon te Vetan-Le Crotte. Volgens RAPPAZ (1979) vliegt de soort tot 2500m hoogte.
5. *Catascia dognini* THIERRY-MIEG. Twee vlinders. Volgens RAPPAZ (l.c.) is *dognini* in Wallis een zeldzame en lokale soort, die van juni tot augustus vliegt. De voedselplant is volgens die auteur onbekend.
6. *Syntomis marjana* STAUDER. Drie mannetjes en een wijfje overdag.
7. *Euxoa culminicola* STAUDINGER. De eerste avond 5 ex., de tweede massaal op licht, zelfs enkele wijfjes.

8. *Standfussiana lucernea cataleuca* BOISDUVAL. Eén ex., wellicht het begin van de vliegperiode.
9. *Rhyacia helvetina* BOISDUVAL. Volgens RAPPAZ (l.c.) vliegt *helvetina* tot boven 2000m en is de soort gewoon in Wallis. Wij zagen 1 ex.
10. *Chersotis larixia* GUENÉE. 1 ex. op 20 juli.
11. *Pachnobia alpicola ryffelensis* OBERTHÜR. 1 ex. op 20 juli.
12. *Mythimna pudorina* DENIS & SCHIFFERMÜLLER. Eén ex. op licht.
13. *Mythimna andereggi* BOISDUVAL. Enkele vlinders op licht op 20 juli.
14. *Parastichtis suspecta* HÜBNER. Volgens BERIO (1985) lokaal in Italië. De soort is volgens hem nog niet in de Aosta-vallei waargenomen.
15. *Acronicta euphorbiae* DENIS & SCHIFFERMÜLLER. 1 ex. op smeer.
16. *Apamea zeta* TREITSCHKE. Tamelijk gewoon en variabel, zowel op 20 als 27 juli.
17. *Catocala puerpera* GIORNA. Eén vlinder op smeer. We zagen geen andere exemplaren behorend tot het genus *Catocala*. De vliegtijd moest dus nog beginnen.
18. *Autophila hirsuta* STAUDINGER. Eén vlinder. De soort wordt weinig in de entomologische literatuur vermeld. Volgens RAPPAZ (l.c.) is ze slechts op een paar plaatsen in Europa waargenomen : Wallis, de Franse Hoge Alpen en Zuid-Tirol.

Dankbetuiging

Aan het gemeentebestuur van Saint-Pierre om me de toestemming te verlenen de niet-verharde wegen te gebruiken tussen Vetan en Le Crotte. Deze wegen mogen slechts gebruikt worden door de boeren om naar hun alpenboerderijen te rijden.

Bibliografie

- Berio, E., 1985. Fauna d'Italia. Lepidoptera Noctuidae I. Generalità Hadeninae Cucullinae. Ed. Calderini, Bologna, Italia.
- Rappaz, R., 1979. Les papillons du Valais (Macrolépidoptères). Imp. Pillet, Maritgny, Suisse.